

А.О. Баранова, канд. екон. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)

З.О. Макєєва, доц. (ХДУХТ, Харків)

МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Внутрішній контроль – один із найважливіших та найнеобхідніших елементів системи управління сучасним підприємством, що діє в середовищі ринкових відносин за постійно-змінних економічних умов. У зв'язку з цим, останнім часом вченими-економістами приділяється увага проблемам цієї функції управління і наголошується на нерозривному її зв'язку з елементами й властивостями системи менеджменту, оскільки контроль на рівні підприємства здійснюється там, де зосереджений безпосередньо сам центр управління. Слід відзначити, що в більшості публікацій з управління й контролю підтримується ідея здійснення внутрішньогосподарського контролю для підвищення його ефективності у двох формах: адміністративній (господарський) і економічній (бухгалтерський), перевірку якості яких здійснює служба внутрішнього аудиту, як незалежний експерт.

Потреба в такому поділі викликана тим, що в адміністрації та в інших суб'єктів контролю часто виникає необхідність локалізації помилок та професійного застосування різноманітних видів, форм, операцій і процедур контролю. Адміністративний та економічний контроль можна розглядати як відносно самостійні частини, проте існує галузь внутрішньогосподарського бухгалтерського контролю, в якій їх функції тісно пов'язані між собою і складають єдине ціле. Адміністративний контроль – це план організації і всі методи й процедури, розроблені на основі управлінської політики, які тісно пов'язані з ефективністю діяльності і впливають, як правило, не прямо на фінансову документацію. Він забезпечує функціонування організації за тією соціально-економічною метою, для досягнення якої організація була створена. Відповідно чинне законодавство та інша правова база встановлюють відповідальність управлінського персоналу вищого рівня за порушення нормативно-законодавчих норм, за ухилення від сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджету, за зловживання, марнотратство тощо.

Для досягнення стратегічної мети та забезпечення реалізації управлінських рішень виникає необхідність у перегляді і уточненні окремих питань теорії й практики організації бухгалтерського контролю.

Бухгалтерський контроль – це одна із функцій бухгалтерського обліку. Її роль проявляється через дотримання облікової політики; перевірку правильності, законності облікових процедур. За останні роки, в багатьох нормативних актах, економічній літературі контрольні функції повністю покладають на бухгалтерію, включаючи в перелік завдань контроль за всіма сторонами діяльності підприємства, серед яких основним вважають контроль за збереженням власності. Таким чином, завдання обліку, як функції управління ототожнюють із завданнями іншої функції управління – контролю.

В інформаційному просторі, з якого контролер отримує інформацію для проведення своїх досліджень, складання планів та оцінки економічної ситуації, центральне місце все таки належить обліку, оскільки саме в бухгалтерії підприємства формується база даних, визначається зміст, проводиться оцінка і добір даних для характеристики кількісного та якісного стану досліджуваних об'єктів. Основне призначення обліку - це надання необхідної інформації, а контролю – зменшення інформаційного ризику та допомога керівництву підприємства і його філіям. За допомогою даних обліку забезпечується контрольна діяльність за господарськими і фінансовими операціями та процесами підприємства, його структурних підрозділів, а також за ходом виконання планових показників. Щодо контролю – за допомогою його засобів і процедур здійснюється перевірка даних обліку. Тому контроль виступає як первинна стадія отримання інформації і як завершальна стадія облікового процесу, а менеджмент - це оцінка всієї інформації, що надходить по управлінській інформаційній системі і прийняття рішень. Отже, в черговий раз підтверджується той факт, що облік і внутрішньогосподарський контроль виступають визначальними ланками управлінської структури підприємства та здійснюються працівниками бухгалтерії в єдиному організаційно-технологічному процесі, що передбачено нормативними документами, які регламентують порядок ведення обліку окремих об'єктів фінансово-господарської діяльності в межах визначених їм повноважень.

А.О. Баранова, канд. екон. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)

З.О. Макєєва, доц. (ХДУХТ, Харків)

О.С. Третьяков, студ. (ХДУХТ, Харків)

СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ЯК ПРЕДМЕТ ФІНАНСОВОГО ТА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Прагнення України вступити у міжнародні економічні союзи створює передумови для розвитку інформаційного забезпечення інтеграційних процесів. В цих умовах не останнє місце посідає облік, який виступає як основне джерело інформації про результати фінансово-господарської діяльності підприємства, фінансово-майновий потенціал, ринкову вартість підприємства. В Україні пішли по найпростішому шляху – запозичили стандарти без додаткової адаптації. Але пряме запозичення зарубіжних концепцій і правил не дозволить досягти мети цього запозичення – створення прозорої інформаційної системи, оскільки насамперед вітчизняна законодавча база не відповідає сучасним потребам ринку. Отже, введення МСФЗ без належної адаптації тільки збільшить